

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 14 mars 1912 kl. 2 e. m.

*Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 5,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t
angående bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof på
landsbygden.*

Andra kammarens andra tillfälliga utskott har till förberedande behandling fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *Tengdahl* väckt motion, nr 247, af följande lydelse:

»Det allmänna har länge sedan ingripit med afseende på anordnandet af vissa delar af hälso- och sjukvården efter bestämda normer. Så t. ex. angående rikets indelning i provinsialläkaredistrikt och angående skyldighet att hålla barnmorska. Men med afseende på anställandet af sjuksköterskor är allt öfverlämnadt åt kommunernas, resp. landstingens fria skön. En följd häraf är, att större delen af landet torde sakna skolade sjuksköterskor — en brist, som gör sig särskildt svårt gällande vid epidemier. Så t. ex. skrefvo under den senaste barnförlamningsepidemien flere läkare uppsatser, där de liknade sig själfva vid befälhafvare utan trupper, då de inte hade tillräckligt med sköterskor till sitt förfogande. Det är ju emellertid lätt att inse, att, äfven när icke epidemi råder, skolade sköterskor ha en stor uppgift, bland annat vid arbetet med tuberkulosens bekämpande (s. k. dispensärverksamhet) m. m.

Hur skyldighet att ha sjuksköterska anställd skall normeras, torde blifvande utredning få utvisa. Naturligtvis får man ta hänsyn till både areal och folkmängd, dock så att glesare befolkning kräfver relativt större antal sköterskor på grund af de större afstånden. Till utredningen bör naturligtvis ock höra frågan om eventuellt statsbidrag för ändamålet för ekonomiskt svaga kommuner. Så ock eventuell fråga, huruvida primär-

kommunerna öfverhufvud skola komma i betraktande vid denna saks ordnande, eller om skyldigheten att ombesörja här afhandlade del af hälso- och sjukvården skall läggas på enbart landstingen, som redan ha sjukvård till sin hufvuduppgift.

Under senaste barnförlamningsepidemi klagades äfven allmänt från läkarhåll öfver bristen på epidemisjukstugor. I Dagens Nyheter den 2 november 1911 förekom en intervju med en läkare, som nyss återkommit från tjänstgöring i Eksjödistriktet; uppsatsen avslutas sålunda:

»Hvad som främst bör göras, när det gäller att bereda sig på nästa dust med sjukdomen, är således för landsbygdens räkning anskaffandet af epidemistugor och sköterskor. En epidemistuga är ingen så synnerligen dyrbar affär. Den behöfver endast ha två sjukrum, ett för misstänkta och ett för konstaterade fall, samt ett bostadsrum och ett kök för sköterskan. I nödfall kunde ett par socknar slå sig tillsammans om en stuga, och för öfrigt har väl den nu öfverståndna kampanjen lärt oss, att uppoffringar måste göras.»

Utän lagstadgade normer blir det emellertid naturligtvis ingen riktig fart och intet system med byggandet af epidemisjukstugor.

Jag tillåter mig föreslå Riksdagen besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t begära utredning om bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof på landsbygden.»

Utskottets
yttrande.

Af motionens ordalydelse framgår, att det är hufvudsakligen med afseende å de *epidemiska* sjukdomarne motionären önskar ett bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof på landsbygden.

Utskottet anser, att de af motionären framställda önskemål i afseende å sjukvården, såväl anställande af sjuksköterskor, hvilka skulle biträda vid sjukvården å landsbygden, som ock uppförande af epidemisjukstugor, äro värda allt beaktande.

Hvad beträffar frågan om bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof å landsbygden med afseende å de *epidemiska* sjukdomarne, så har Kungl. Maj:t redan föranstaltat om en allsidig utredning härutinnan.

Sedan Älfsborgs läns läkarförening hos Kungl. Maj:t gjort framställning om åtgärders vidtagande för förbättrande af farsotssjukvården på rikets landsbygd samt Konungens befallningshafvande i Jönköpings län i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställt, att de enligt 32 § 1 mom. i hälsovårdsstadgan gällande bestämmelser rörande kolera, smittkoppor m. fl. sjukdomar måtte med någon inskränkning förklaras skola tillämpas äfven beträffande mässling och kikhosta, har kungl. medicinalstyrelsen i afgifvet utlåtande öfver dessa förslag framhållit, att en allmän revision af gällande

lagstiftning för farsotssjukvården vore välbehöflig, samt af närmare anförda skäl hemställt, att frågans vidare utredning måtte anförtros åt en särskild kommitté af sakkunniga personer. Kungl. Maj:t har ock genom nådigt bref den 11 september 1909 uppdragit åt en kommitté att verkställa revision af hälsovårdsstadgan för riket och därvid tillika afgifva förslag till ändrade föreskrifter i afseende å farsotssjukvården inom riket. Denna kommitté har ännu ej fullgjort sitt uppdrag.

Enligt hvad utskottet inhämtat, har nämnda kommitté ägnat de af motionären berörda frågor, såvidt de afse vården af epidemiskt sjuka, en ingående undersökning, och torde man få förutse, att kommittén härutinnan i sitt betänkande lämnar en allsidig utredning äfvensom de förslag till ändrade bestämmelser i dessa frågor, hvartill utredningen kan föranleda.

Beträffande åter den af motionären berörda frågan om anställande af sjuksköterskor jämväl för vård af andra än epidemiskt sjuka, så sammanhänger denna fråga så nära med ordnandet af den epidemiska sjukvården, att kommittén säkerligen ej kan undgå att i sitt betänkande beröra äfven denna fråga. I hvarje fall torde det vara lämpligast att afvakta de förslag, kommittén kommer att afgifva, innan någon utredning jämväl i denna del igångsättes.

På grund af hvad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att herr Tengdahls förevarande motion ej måtte till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1912.

På utskottets vägnar:

G. F. LUNDGREN.

Herr *Hallén* har anhållit få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets slutliga behandling inom utskottet.
